

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมา

จังหวัดจันทบุรีอาชีพทำสวนผลไม้เป็นอาชีพที่สร้างรายได้ให้แก่ประเทศในแต่ละปีเป็นจำนวนมาก ซึ่งการผลิตผลไม้ที่มีคุณภาพเพื่อการส่งออกนั้นจะต้องมีกระบวนการหลายขั้นตอน ซึ่งแต่ละขั้นตอนมีความจำเป็นที่จะต้องใช้แรงงานคนในการบริหารจัดการแต่แรงงานในภาคเกษตรกรรมเป็นงานที่คนไทยส่วนใหญ่ไม่ให้ความสนใจเพราะเป็นงานหนัก ดังนั้นแรงงานต่างด้าวจึงเป็นทางออกที่สำคัญของแก้ปัญหาการขาดแคลนแรงงานในภาคเกษตรกรรม (สวท.จันทบุรี. ออนไลน์. 2559)

จังหวัดจันทบุรีมีพื้นที่ติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านคือกัมพูชา มีช่องทางผ่านแดนที่สำคัญ 2 จุด คือ จุดผ่านแดนถาวรบ้านแหลมตำบลเทพนิมิตและ จุดผ่านแดนถาวรบ้านฝักกาด ตำบลคลองใหญ่ ทั้งสองจุดอยู่ในพื้นที่อำเภอโป่งน้ำร้อน นอกจากนี้ยังมีจุดผ่อนปรนในพื้นที่อำเภอสอยดาว และอำเภอโป่งน้ำร้อน รวม 3 จุด ซึ่งจุดผ่านแดนเหล่านี้คือช่องทางสำคัญในการผ่านเข้าออกของแรงงานกัมพูชา ที่ส่วนใหญ่จะมาทำงานในภาคการเกษตรเข้ามาทำงานในลักษณะเข้าไปเย็นกลับ หากนายจ้างที่อยู่ในพื้นที่อำเภออื่น ๆ ที่ต้องการจ้างแรงงานเหล่านี้ ก็จะต้องดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมาย ซึ่งต้องเสียค่าใช้จ่ายในการดำเนินการเป็นจำนวนมาก จากปัญหาเหล่านี้รวมทั้งนโยบายการเพิ่มค่าแรงขั้นต่ำของรัฐบาล (นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร) จึงเป็นช่องทางทำให้เกิดการค้าแรงงานเถื่อนขึ้น (สวท.จันทบุรี. ออนไลน์. 2559)

นายคสมการการค้าและการท่องเที่ยวชายแดนไทย-กัมพูชาจังหวัดจันทบุรี ได้เปิดเผยข้อมูลจากที่ประชุมใหญ่ของผู้ประกอบการภาคอุตสาหกรรมและภาคการเกษตร พื้นที่ชายแดนจังหวัดจันทบุรี ว่าขณะนี้ได้เกิดกระแสกลุ่มนายหน้าค้าแรงงานเถื่อน ระบาดในพื้นที่จันทบุรี ที่มีผลกระทบมาจากการที่รัฐบาลได้ประกาศขึ้นค่าแรงขั้นต่ำ 300 บาท ทำให้มีขบวนการนายหน้าค้าแรงงานเถื่อนเกิดขึ้น โดยใช้วิธีการชักชวนแรงงานกัมพูชาให้เข้ามารับจ้างทำงานในพื้นที่ของจังหวัดจันทบุรี และจังหวัดใกล้เคียง โดยผิดกฎหมายเพื่อหวังกินค่าหัวคิว ซึ่งขณะนี้ทางสมาคมฯ ได้มีมาตรการคุมเข้มและเอาจริงกับกลุ่มนายหน้าค้าแรงงานเถื่อน รวมทั้งได้ประสานความร่วมมือกับส่วนราชการหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนผู้ประกอบการเพื่อวางมาตรการเอาผิดกับนายหน้าเถื่อนเหล่านี้แล้วเพื่อรักษาสิทธิให้กับแรงงานไทย

จากปัญหาความต้องการแรงงานต่างด้าวที่มีมากขึ้น แต่มีแรงงานที่จะเข้ามาทำงานได้อย่างถูกต้องตามกฎหมายมีน้อย จึงส่งผลให้มีการลักลอบเข้ามาทำงานอย่างผิดกฎหมายมากขึ้น

จนยากที่จะควบคุม ซึ่งหากปล่อยไว้เช่นนี้ อาจก่อให้เกิดปัญหาสังคมตามมา เช่น ปัญหาอาชญากรรม ยาเสพติด หรือการกระทำผิดกฎหมายอื่น ๆ เป็นต้น จนลุ่่มเสี่ยงต่อความมั่นคงภายใน (สวท.จันทบุรี. ออนไลน์. 2559)

ที่ผ่านมา ผู้ประกอบการในพื้นที่จังหวัดจันทบุรี ได้มีการสะท้อนความต้องการเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาด้านแรงงาน ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลายประเด็น อาทิต้องการให้ภาครัฐอบรมแรงงานก่อนที่จะให้เข้ามาทำงานในประเทศ ให้ภาครัฐจัดหาแรงงานต่างด้าวที่ถูกกฎหมาย และจัดสรรแรงงานให้เหมาะกับงานด้านปัญหาค่าใช้จ่ยในการขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าวที่ค่อนข้างแพง มีผู้เสนอแนะว่ารัฐควรมีมาตรการช่วยเหลือในธุรกิจที่ขาดแคลนแรงงาน โดยการลดค่าขึ้นทะเบียนแรงงาน นอกจากนี้ยังต้องการให้ภาครัฐจัดทำฐานข้อมูลแรงงานต่างด้าว ในระบบออนไลน์ เชื่อมโยงกับฐานข้อมูลของผู้ประกอบการ เพื่อใช้ประโยชน์ในการตรวจสอบประวัติถูกจ้าง และให้บริการผู้ประกอบการในการคัดเลือกถูกจ้างให้เหมาะสมกับงานด้วย (สวท.จันทบุรี. ออนไลน์. 2559)

ในปี พ.ศ. 2559 นับเป็นก้าวแรกที่ผู้ประกอบการน้อยใหญ่ของไทยจะก้าวเข้าสู่แข่งขันในระดับภูมิภาคอาเซียน นับเป็นเวทีที่มีการแข่งขันสูง หากผู้ประกอบการยังคงประสบปัญหาการขาดแคลนแรงงานยิ่งจะทำให้โอกาสในการแข่งขันลดลง มีผลกระทบต่อสภาพทางเศรษฐกิจในภาพรวมของประเทศอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้นถึงเวลาแล้วที่ภาครัฐและผู้ประกอบการต้องร่วมมือกันอย่างจริงจัง ในการหาแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาแรงงาน เพื่อรองรับการก้าวเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เพิ่มศักยภาพและโอกาสในการแข่งขันของผู้ประกอบการ ให้เป็นรูปธรรม ซึ่งหากดำเนินการได้จริงในเร็ววันจะเป็นการป้องกันปัญหาด้านแรงงาน และปัญหาสังคมที่อาจจะเกิดจากแรงงานต่างด้าวในอนาคตได้อย่างยั่งยืน (สวท.จันทบุรี. ออนไลน์. 2559)

เมื่อพิจารณาสภาพทางภูมินิเวศของจังหวัดจันทบุรี พบว่ามีอาณาเขตด้านทิศตะวันออกติดต่อกับกัมพูชา เป็นระยะทางประมาณ 96 กิโลเมตร ในพื้นที่อำเภอสอยดาว และ อำเภอโป่งน้ำร้อน มีพื้นที่ติดกับจังหวัดพระตะบองและกรุงไพลินของกัมพูชา แนวพรมแดนส่วนใหญ่เป็นคลองลำห้วย และสันปันน้ำของทิวเขาบรรทัด และหลักเขตจำนวน 17 หลักการส่งเสริมการค้าชายแดนจากปัจจุบันที่จังหวัดได้เปิดจุดผ่อนปรน เพื่อการค้าชายแดนกับกัมพูชามีทั้งหมด 5 จุดนั้นทางจังหวัดเห็นควรให้มีการผลักดันจุดผ่อนปรนบ้านแหลม และบ้านผักกาด ให้ปรับฐานะเป็นจุดผ่านแดนถาวร เพื่อให้ประชาชนตามแนวชายแดนทั้งสองประเทศ ติดต่อเข้าออกได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย และสามารถอยู่ได้หลายวัน รวมทั้งสามารถส่งออกและนำเข้าสินค้าได้อย่างถูกต้องตามระเบียบกฎหมายและพิธีการศุลกากร (สวท.จันทบุรี. ออนไลน์. 2559)

จากการที่จังหวัดจันทบุรีมีอาณาบริเวณที่ติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านนั้น ทำให้ปัจจุบัน จังหวัดจันทบุรี เปิดเป็นจุดผ่อนปรนทั้งหมด 5 จุด ดังนี้ 1) จุดผ่อนปรนบ้านฝักกาด อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี อยู่ตรงข้ามกับบ้าน โอร์สะกรอม กรุงไพลิน เป็นเส้นทางในการลำเลียงสินค้าและ ส่งออกนำเข้าที่สำคัญ นอกจากนี้ทางพากัมพูชายังมีบ่อนกาสิโน 3 บ่อน ทำให้มีคนไทยมา กพอสมควรข้าม ไปเล่นการพนัน 2) จุดผ่อนปรนบ้านแหลม ตำบลเทพนิมิต อำเภอโป่งน้ำร้อน อยู่ตรงข้ามกับบ้านกร้อมเรียง อำเภอกร้อมเรียง จังหวัดพระตะบอง เป็นจุดส่งออกสินค้าจากไทย ไปกัมพูชาที่สำคัญอีกเส้นทางหนึ่ง นอกจากนี้ที่บ้านกร้อมเรียงยังมีบ่อนกาสิโนอยู่ 1 บ่อน มีคนไทย ข้ามแดนไปเล่นการพนันพอสมควร 3) จุดผ่อนปรนบ้านบึงชะง่าง ตำบลเทพนิมิต อำเภอโป่งน้ำร้อน อยู่ตรงข้ามกับบ้านสวายเวง อำเภอกร้อมเรียง จังหวัดพระตะบอง จุดผ่อนปรนนี้ไม่ได้จุดทำการค้า แต่เปิดเพื่อให้แรงงานเขมรสามารถข้ามรับจ้างทำงานในไทยแบบเข้าไปเย็นกลับได้ เนื่องจาก ชาวบ้านแถบบึงชะง่างของไทยส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม จึงมีความต้องการแรงงาน สำหรับทำไร่นา 4) จุดผ่อนปรนบ้านซับริ ตำบลทุ่งขนาน อำเภอสอยดาว อยู่ตรงข้ามกับ บ้านโอรส์ถาวร อำเภพนมปรีก จังหวัดพระตะบอง เป็นจุดผ่อนปรนที่มีขนาดใหญ่และเป็นเส้นทาง ขนส่งสินค้าที่สำคัญอีกเส้นทางหนึ่ง 5) จุดผ่อนปรนบ้านสวนส้ม ตำบลสะตอน อำเภอสอยดาว อยู่ตรงข้ามกับบ้านสังกะสี อำเภพนมปรีก จังหวัดพระตะบอง จุดผ่อนปรนนี้ไม่ใช่จุดติดต่อค้าขาย ที่สำคัญและไม่ใช่เส้นทางขนส่งสินค้า แต่เปิดเพื่อให้ประชาชนกัมพูชาสามารถเข้าออกซื้อสินค้า ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตประจำวันได้ (วัชรินทร์ ยงศิริ, ออนไลน์, 2559)

แรงงานข้ามชาติ หรือที่เรียกว่า “แรงงานต่างด้าว” เกิดจากการเคลื่อนย้ายแรงงาน จากประเทศหนึ่งสู่ประเทศหนึ่ง โดยมีลักษณะความสัมพันธ์กับอีกสังคมหรืออีกวัฒนธรรมหนึ่ง โดยผ่านการจ้างแรงงาน ซึ่งการเคลื่อนย้ายดังกล่าวเกิดขึ้น ในพื้นที่ชายแดนจังหวัดจันทบุรี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันที่มีการติดต่อคมนาคมไม่เป็นอุปสรรคต่อการเดินทางของมนุษย์ เหมือนในอดีตและรวมกับปัจจัยทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองและการเปลี่ยนแปลง ทางวัฒนธรรมที่มีความรวดเร็วและซับซ้อนมากขึ้นจนอาจกล่าวได้ว่า “แรงงานข้ามชาติ” เป็นผลสืบเนื่องมาจากกระแสทุนนิยมโลกาภิวัตน์ในปัจจุบันจากกระแสนิยมที่มีเพิ่มมากขึ้น ทำให้เกิดปัญหาแรงงานต่างด้าวที่มีมากขึ้น แต่มีแรงงานที่จะเข้ามาทำงานได้อย่างถูกต้อง ตามกฎหมายมีน้อย จึงส่งผลให้มีการลักลอบเข้ามาทำงานอย่างผิดกฎหมายมากขึ้นจนยากที่จะควบคุม ซึ่งหากปล่อยไว้เช่นนี้อาจก่อให้เกิดปัญหาสังคมตามมา เช่น ปัญหาด้านอาชญากรรม ปัญหาด้านยาเสพติด ปัญหาด้านการศึกษา ปัญหาด้านการสาธารณสุข หรือการกระทำผิดกฎหมายอื่น ๆ เป็นต้น จนส่งผลเสี่ยงต่อการเกิดปัญหาของพื้นที่ชายแดนในจังหวัดจันทบุรี (ไบลี เทวโลก, สัมภาษณ์, 2559)

ภายใต้วิถีของการผลิตในภาวะปัจจุบันได้มีแรงงานข้ามชาติได้อาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอสอยดาว บริเวณตำบลทุ่งขนาน ตำบลสะตอน และอำเภอโป่งน้ำร้อน บริเวณตำบลเทพนิมิต ตำบลคลองใหญ่ เป็นจำนวนมากซึ่งอาศัยอยู่ร่วมกับคนในชุมชนท้องถิ่นนอกจากแรงงานข้ามชาติเหล่านี้จะมีบทบาทในกิจการด้านการเกษตรแล้วก็ตามแต่ก็มีผลกระทบต่อประชาชนในท้องถิ่น การทำการเกษตรด้วยเช่นกัน การศึกษาบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีต่อแรงงานข้ามชาติจึงน่าจะเกิดประโยชน์ต่อสังคมไทยโดยรวมเป็นอย่างยิ่งเนื่องจากการสะท้อนถึงปัญหาแรงงานข้ามชาติในเขตชุมชนพื้นที่ชายแดนในอำเภอสอยดาว อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรีเกี่ยวกับปัญหาแรงงานข้ามชาติที่ส่งผลโดยตรงต่อประชาชนในพื้นที่ ซึ่งจะนำสู่บทบาทและแนวทางในการแก้ไขปัญหาแรงงานข้ามชาติ (ใบสี เทวโลก. สัมภาษณ์. 2559)

จากการศึกษาปัญหาแรงงานข้ามชาติก็พบพบว่า บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีอยู่นั้น กฎหมายมิได้ให้อำนาจโดยตรงในการกำกับดูแลเกี่ยวกับปัญหาแรงงานข้ามชาติโดยตรง ถึงกระนั้นก็ตามปฏิเสธไม่ได้ว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความใกล้ชิดประชาชนดังกล่าวโดยตรง แต่จากการศึกษาพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 6 พ.ศ. 2552 ซึ่งจะเห็นได้จากบทบาทหน้าที่กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องทำหรืออาจทำดังต่อไปนี้

ตามมาตรา 67 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายขององค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล (พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537) ดังต่อไปนี้

- (1) จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก
- (2) รักษาความสะอาดของถนนทางน้ำทางเดินและที่สาธารณะรวมทั้งกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
- (3) ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ
- (4) ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- (5) ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
- (6) ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ
- (7) คุ้มครองดูแลและบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- (8) บำรุงรักษาศิลปจารีตประเพณีภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
- (9) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมายโดยจัดสรรงบประมาณหรือบุคลากรให้ตามความจำเป็นและสมควร

มาตรา 68 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายขององค์การบริหารส่วนตำบลอาจจัดทำกิจการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดังต่อไปนี้

- (1) ให้มีน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคและการเกษตร
- (2) ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
- (3) ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ
- (4) ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุมการกีฬาการพักผ่อนหย่อนใจและสวนสาธารณะ
- (5) ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและกิจการสหกรณ์
- (6) ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว
- (7) บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร
- (8) การคุ้มครองดูแลและรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน
- (9) หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล
- (10) ให้มีตลาดท่าเทียบเรือและท่าข้าม
- (11) กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์
- (12) การท่องเที่ยว
- (13) การผังเมือง

เมื่อพิจารณาถึงหน่วยงานที่มีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบเกี่ยวกับแรงงานต่างด้าวโดยตรงเราจะพบว่า อำนาจในการกำกับดูแลแรงงานข้ามชาติกัมพูชาขึ้นอยู่กับสำนักงานแรงงานจังหวัดจันทบุรีเป็นหลัก ถึงกระนั้นก็ตามองค์การบริหารส่วนตำบลมีความจำเป็นต้องดูแลแรงงานต่างด้าวเหล่านี้ อย่างไรก็ตามไม่ได้ เนื่องจากในภาคของการปฏิบัติแรงงานต่างด้าวเหล่านี้มักปฏิบัติงานในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ชายแดนอำเภอสอยดาวและอำเภอโป่งน้ำร้อน เป็นต้น นอกจากนี้เมื่อประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้านต้องก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2559 บทบาทในการกำกับดูแลแรงงานต่างด้าวโดยเฉพาะอย่างยิ่งในแง่มุมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีมากขึ้น ทั้งนี้เพราะนโยบายดังกล่าวจะเกิดการเคลื่อนย้ายแรงงานจากประเทศที่มีฐานะทางเศรษฐกิจที่ดีกว่าอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้นพอจะคาดคะเนได้ว่าหลังจากที่ประเทศไทยได้ก้าวสู่ประชาคมอาเซียนเต็มรูปแบบ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมได้รับบทบาทภารกิจหน้าที่ทั้งทางตรงและทางอ้อมเกี่ยวกับแรงงานต่างด้าวมากขึ้นไปด้วยแบบเงาตามตัว (ไบลี เทวโลก. สัมภาษณ์. 2559)

จากการดำเนินบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเข้ามาของแรงงานกัมพูชาจนถึงการเปิดประเทศเพื่อรองรับเศรษฐกิจประชาคมอาเซียนในปัจจุบัน ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการแก้ไขปัญหาแรงงานข้ามชาติกัมพูชา

ในเขตชายแดนจังหวัดจันทบุรีที่ยังไม่เคยมีนักวิชาการท่านใดทำการศึกษาหรือประเมินผลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้เลย ว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทในเรื่องดังกล่าวอย่างไรบ้าง จากการลงพื้นที่วิจัยเพื่อสังเกตการณ์จุดผ่านแดนถาวร 2 แห่ง และจุดผ่อนชั่วคราว 3 แห่ง ในพื้นที่ชายแดนจังหวัดจันทบุรีของผู้ศึกษาดังกล่าวข้างต้น ทำให้ทราบว่า การเข้ามาของแรงงานข้ามชาติ กัมพูชาที่ผ่านมาจากชายแดนจังหวัดจันทบุรี และเข้ามาพักอาศัยในพื้นที่อำเภอสอยดาว และอำเภอโป่งน้ำร้อนเกิดผลกระทบต่อชุมชน ในปัญหาด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านการเมืองการปกครอง และด้านสาธารณสุขเป็นอย่างยิ่ง จะเห็นได้ว่าการเคลื่อนย้ายแรงงานต่างด้าวภายใต้ประชาคมอาเซียนนั้นมีแนวโน้มว่าจะเกิดการเพิ่มของปริมาณแรงงานต่างด้าวที่มีมากขึ้นตามลำดับ จึงมีความสำคัญที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำเป็นต้องมีการประเมินบทบาทอย่างรอบด้าน โดยเริ่มต้นจากบทบาทที่แท้จริง บทบาทในอุดมคติและบทบาทที่คาดหวังเพื่อไปปรับสู่การเตรียมความพร้อมสำหรับการรับมือในเรื่องดังกล่าว เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาที่เป็นผลร้ายตามมาในภายหลัง รวมถึงเตรียมความพร้อมในเรื่องที่ต้องปรับปรุงเพื่อก่อให้เกิดความทันสมัยสำหรับการเตรียมความพร้อมในเรื่องดังกล่าว ภายใต้คำถามหลักที่ว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทที่ปฏิบัติจริงเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าวอย่างไรบ้าง และจะมีการปรับปรุงบทบาทด้านต่าง ๆ ให้มีความทันสมัยและสอดคล้องการดำเนินงานเกี่ยวกับแรงงานกัมพูชาข้ามชาติในสถานการณ์ปัจจุบันได้อย่างไร จึงเป็นคำถามหลักที่น่าแสวงหาคำตอบอย่างยิ่งสำหรับการศึกษาเรื่องนี้ ดังนั้นจึงเป็นเหตุจูงใจให้ผู้วิจัยทำการศึกษาเรื่อง บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการแก้ไขปัญหาแรงงานกัมพูชาข้ามชาติในพื้นที่ชายแดนจังหวัดจันทบุรี นี้ขึ้นมา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อประเมินบทบาทที่ปฏิบัติจริงเกี่ยวกับแรงงานข้ามชาติกัมพูชาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ชายแดน อำเภอสอยดาว และอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี
2. เพื่อศึกษาถึงการปรับปรุงบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดำเนินงานเกี่ยวกับแรงงานกัมพูชาในพื้นที่ชายแดนอำเภอสอยดาว และอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี

ประโยชน์ของการวิจัย

1. การทราบถึงบทบาทที่ปฏิบัติจริงขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ชายแดน อำเภอสอยดาว อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี จะนำไปใช้เป็นมาตรการในการแก้ไขปัญหาแรงงานข้ามชาติที่เกิดขึ้น ในพื้นที่ชายแดนทั้ง 5 แห่ง ในจังหวัดจันทบุรี

2. คาดว่าจะสามารถนำผลการศึกษาไปสู่การกำหนดนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวกับแรงงานข้ามชาติให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นทั้งในปัจจุบันและอนาคต

ขอบเขตของการวิจัย

ในการศึกษานี้ผู้ศึกษาได้กำหนดขอบเขตไว้ดังนี้

ขอบเขตด้านช่วงระยะเวลาของการศึกษา

เริ่มศึกษาตั้งแต่ พ.ศ. 2540 จนถึง พ.ศ. 2559 เนื่องจากช่วงเวลาดังกล่าวเป็นช่วงของการเปิดจุดผ่านแดนไทยกัมพูชาจุดผ่านแดนถาวรช่องฝักกาด-ช่องพรม จุดผ่านแดนถาวรบ้านแหลม จุดผ่อนปรนบ้านบึงชะง่าง จุดผ่อนปรนบ้านซันตารี จุดผ่อนปรนบ้านสวนส้ม ทั้ง 5 แห่ง ทำให้คาดการณ์ได้ว่าอาจจะเกิดปัญหาเกี่ยวกับแรงงานกัมพูชาข้ามชาติต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ศึกษาถึงต้องการทำการศึกษาเพื่อให้ทราบถึงบทบาทปัญหาและแนวทางแก้ไข ส่วนนโยบายเพื่อนำไปเสนอเป็นนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ขอบเขตด้านพื้นที่ของการศึกษา

จุดผ่านแดนถาวรช่องฝักกาด-ช่องพรมจุดผ่านแดนถาวรบ้านแหลม จุดผ่อนปรนบ้านบึงชะง่าง จุดผ่อนปรนบ้านซันตารี จุดผ่อนปรนบ้านสวนส้ม อำเภอสอยดาว และอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี

ขอบเขตด้านประชากรของการศึกษา

ในการศึกษานี้ ผู้ศึกษาได้กำหนดประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือ นายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่น ตำบลสะตอน ตำบลทุ่งขนาน อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี และตำบลคลองใหญ่ ตำบลเทพนิมิต อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี (รายละเอียดปรากฏในบทที่ 3)

นิยามศัพท์เฉพาะ

บทบาทที่เป็นจริง หมายถึง พฤติกรรมและหน้าที่ความรับผิดชอบเพื่อเป็นการแสดงให้เห็นว่า เมื่อบุคคลดำรงตำแหน่งใด ก็ควรแสดงพฤติกรรมให้ตรงและเหมาะสมกับหน้าที่ความรับผิดชอบนั้น โดยพฤติกรรมที่แสดงออกนั้นขึ้นอยู่กับความคิดเห็นของตนเองและตามความคาดหวังในตำแหน่งอาชีพที่ครองอยู่

กฎหมายเกี่ยวกับแรงงานต่างด้าว หมายถึง กฎหมาย กฎเกณฑ์ ข้อบังคับที่ใช้ควบคุมความประพฤติของแรงงานต่างด้าว มีลักษณะเป็นคำสั่ง ข้อห้ามที่มาจากผู้มีอำนาจสูงสุดบังคับใช้

กฎหมายเกี่ยวกับองค์ประกอบส่วนท้องถิ่น หมายถึง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานขององค์ประกอบส่วนท้องถิ่น หรือระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลและองค์การบริหารส่วนจังหวัด

บทบาทที่คาดหวัง หมายถึง บทบาทที่สังคมคาดหวัง ใ้บุคคลปฏิบัติตามความคาดหวังที่กำหนดโดยสังคมและสภาพที่บุคคลนั้นครอง

บทบาทตลาดแรงงานท้องถิ่น หมายถึง แหล่งพบปะกันระหว่างนายจ้างกับลูกจ้าง เพื่อที่จะได้ตกลงเจรจาบทบาทที่จะเข้ามาต่อรองในการกำหนดเงื่อนไขในการทำงานและการจ่ายค่าตอบแทน ความเป็นบุคคลที่มีฐานะดีในท้องถิ่น ก็ทำให้เกิดอิทธิพลต่อเจ้าหน้าที่รัฐ

บทบาทของสมาคมการค้าชายแดน หมายถึง หน้าที่ความรับผิดชอบเพื่อเป็นการแสดงให้เห็นพฤติกรรมให้ตรงและเหมาะสมกับหน้าที่ ซึ่งจะมีบทบาทที่จะเข้ามาต่อรองในการกำหนดเงื่อนไขในการทำงาน พื้นที่ค้าชายแดนไทย-กัมพูชา จังหวัดจันทบุรี เพื่อสอดคล้องกับสถานการณ์

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการสำรวจองค์ความรู้ทั้งทางด้านทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องผู้วิจัยสามารถกำหนดตัวแบบในการวิเคราะห์บทบาทขององค์ประกอบส่วนท้องถิ่นที่มีต่อแรงงานข้ามชาติในเขตพื้นที่ชายแดนอำเภอสอยดาว และอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ได้ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย